

Giriş

İç denetimin bir kuruma getirdiği değer, üst yönetimin ve yönetim kurulunun iç denetimin iş kapsamı hakkında ne düşündüklerinden büyük oranda etkilenir. Bazı kurumlar, iç denetimi sadece mali raporların doğruluğu hakkında güvence sağlayan bir organ olarak görebilirler. Bazı başka kurumlar ise iç denetimin görev kapsamını operasyonel ve stratejik konularda güvence sağlama ve çok sayıda alanda danışmanlık hizmeti vermeyi kapsayacak şekilde genişletirler.

İç denetim, kurum için:

- Kurum çapında bir bakış açısı kazandırarak;
- Çeşitli kritik becerileri uygulayarak
- Risk yönetimi süreçlerinde sağlıklı şeffaflığa destek olan bağımsız güvence ve danışmanlık hizmeti sağlayarak

İçgörü ve öngörü sağlayabilecek bir konumda olduğu takdirde en büyük değere sahip olur. İç denetimin, yönetim organı ve icra komitesi toplantılarına danışman sıfatıyla davet edilmesi, bu değer, böylesi önemli ortamlarda paylaşılabilmesine olanak sağlar.

İç Denetim Nerede Konumlanır?

Hızla büyüyen ve evrilen risk ortamları ve koşulları, pek çok kurumda:

- Risk Komitesi;
- Teknik Komite;
- İcra Komitesi;
- Yönetim Yürütme Komitesi ve
- Performans Değerlendirme Komitesi

de dâhil çok sayıda komiteyi neredeyse zorunlu hale getirmiş bulunmaktadır.

İç denetim, üst yönetime ve yönetim organına bağlı **çeşitli farklı daimi veya özel komiteleri güçlendirebilir ve onlara destek olabilir**. Bununla birlikte, iç denetimi toplantılara davet etmeden önce, kurumun, iç denetimin rolü ve görevini açıkça tanımlaması ve süregelen bağımsızlığı ve objektifliği korumak için gereken uygun önlemleri alması da dâhil olmak üzere bu komite toplantılarında nasıl davranacağını ve ne yapacağını düşünmesi ve karara bağlaması kritik öneme sahiptir.

Yönetim organları, hangi komitelerin, iç denetimin toplantılarına katılmasından ve/veya toplantılarda gözlemci olarak yer almasından en çok faydayı elde edecekleri hakkında, yönetimin ve iç denetimin görüşlerini açıklamalarını teşvik edebilirler. Bu konuda değerlendirilmesi faydalı olabilecek roller şunlardır:

- Gözlemci veya davetli

TEMEL ÇIKARIMLAR

İç denetim, kurum için, kurum çapında bir bakış açısı kazandırarak, çeşitli kritik becerileri uygulayarak ve risk yönetimi süreçlerinde sağlıklı şeffaflığa destek olan bağımsız güvence ve danışmanlık hizmeti sağlayarak içgörü ve öngörü sağlayabilecek bir konumda olduğu takdirde en büyük değere sahip olur.

İç denetim, üst yönetime ve yönetim kuruluna bağlı çeşitli farklı daimi veya özel komiteleri güçlendirebilir ve onlara destek olabilir.

Kurum, iç denetimin rolü ve görevini açıkça tanımlaması ve süregelen bağımsızlığı ve objektifliği korumak için gereken uygun önlemleri alması da dâhil olmak üzere bu komite toplantılarında iç denetimin nasıl davranacağını ve ne yapacağını düşünmeli ve karara bağlamalıdır.

İç denetim yöneticisinin veya eşdeğeri denetim birimi başkanının bir dış kaynak olduğu durumlarda, IIA, kurumun yönetim organı / icra komitesi toplantılarına katılmasının faydalarına karşılık potansiyel gizlilik kaygılarını dikkatle tartmasını tavsiye eder.

- Katkıda bulunan veya katılımcı
- Danışman veya tavsiyede bulunan
- Eğitmen
- Konunun uzmanı

Doğru ve Yerinde bir Görüşe Sahip Olmak

Yönetim organı, iç denetimin yönetim organı ve/veya icra komitesine katılmasındaki amaçları hakkında doğru ve yerinde bir görüşe sahip olmalıdır.

Daha önce de bahsedildiği gibi, iç denetimin bağımsızlığını sürdürmesi için gereken önlemlerin alınması şarttır. Kurum, iç denetimin kurumla ilgili özgün becerileri ve bilgi birikiminden ancak doğru koruyucu tedbirleri almak suretiyle fayda sağlayabilir.

Eğitim ve yetenekle, profesyonel iç denetçiler, suiistimallere karşı koruma, etik ortamın inşa edilmesi ve kurum kültürü gibi kilit öneme sahip alanlarda zor sorular sormaya istekli olabilir ve zorlu sorunlar hakkında tartışma ve görüşme seviyesini yükseltebilir ve özel ilgi ve bilgi birikimi getirebilirler.

İç denetimin yönetim organı ve icra komitesi toplantılarına katılması, iç denetim için proaktif bir rolün kuvvetlendirilmesine yardımcı olur ve yönetim sürecine gerçek zamanlı değer katılmasını sağlar. İç denetim, kurumsal önceliklere, yeni ortaya çıkan risklere ve kurumsal stratejilere tanıklık etmekten faydalanır ve iç denetimin kurum ve iş hakkındaki bilgi düzeyini artırır.

İcrai yönetimle yan yana çalışmak, iç denetimin, yönetimin karar alma sürecini daha iyi kavramasını sağlar, daha iyi iletişim kurmasını teşvik eder, yönetim organları ve icrai yönetimle genel ilişkilerini iyileştirir.

Bu faydaların her birinin, iç denetimin bağımsızlığının ve objektifliğinin zedelenmesine ilişkin bir algı oluşmasına veya böyle bir durumun gerçekleşmesine karşı tartışılması gerekir. İç denetim yöneticisi (CAE) ve yönetim organı, aynı zamanda, komitelere katılımın sebep olduğu algısal veya gerçek menfaat çatışmalarından da haberdar olmalıdırlar.

Önlemler ve Tedbirler

İç denetimi, menfaat çatışmalarına veya bağımsızlık ve objektifliğinin aşınmasına karşı korumak için alınabilecek **bir dizi ihtiyati adım ve temel kurallar mevcuttur**. Örneğin:

- İç denetim, komite toplantılarında karar alma süreçlerine katılmamalıdır.
- İç denetim, *Standart 1112: İç Denetim Yöneticisinin İç Denetim Haricindeki Görevleri* de dâhil olmak üzere ilgili IIA *Standartlarının* tümüne daima uymalıdır.
- İç denetim, IIA'nın Etik Kurallarına uymalıdır.
- İç denetimin komitelerdeki rolü ve görevi, iç denetim yönetmeliğinde açıkça belirtilmelidir.
- İç denetimin komitelere katılım derecesi konusunda denetim komitesi kılavuzluk etmelidir.
- Tüm toplantı tutanakları denetim komitesine rapor edilmelidir.
- İç denetimin katkıları, sonuç veya savunma değil, sorular ve içgörüler şeklinde olmalıdır.

BEŞ SORU

İç denetimi, yönetim kurulu ve yönetim komitelerinin önemli toplantılarına davet etmek bir kurum için atılabilecek büyük bir adımdır. Bu adımın gereken hazırlıklar yapıldıktan ve risk ve faydaları iyice anlaşıldıktan sonra dikkatle atılması gerekir. Yönetim organı ve yönetimin bu konuda sormaları gereken beş temel soru şunlardır:

- 1.**
İç denetimin güncel iş kapsamı ve görev tanımı nedir ve bu, iç denetimin yönetim kuruluna ve icra komitesine danışmanlık hizmetleri verme kabiliyetini nasıl etkiliyor?
- 2.**
İç denetimin yönetim kurulu ve icra komitesinde hizmet etmesi hakkında denetim komitesinin görüşü nedir?
- 3.**
İç denetimin bağımsızlığını ve objektifliğini korumak için hangi tedbirler alınmaktadır?
- 4.**
İç denetimi karar alma sürecinin dışında tutmak için hangi tedbirler alınmaktadır?
- 5.**
İç denetimin komiteye katılması, onun gelecekte komitenin çalışmasını denetleme kabiliyetine zarar verir mi?

Diğer Sorunlar

Yönetim organı, bu yolda daha fazla ilerlemeden önce, iç denetim faaliyeti kaynağının potansiyel etkisinden haberdar olmalı ve bu etkiyi değerlendirmelidir. İç denetim faaliyetinin tamamen kurum içi veya eş-kaynaklı ya da tamamen dış kaynaktan temin edilen bir hizmet olmasından etkilenen uygulama değerlendirmeleri mevcuttur.

Yönetim organı ve icra komitesi toplantılarına katılım hakkı, muhtemelen, İDY ile sınırlı tutulacaktır. Bu durumda, eş-kaynak veya dış kaynak kullanımı durumunda, yönetim kurulu toplantılarına dışarıdan kişilerin davet edilmesiyle neticelenebilir.

IIA'nın dış kaynak kullanımı konusundaki resmi görüşü, İDY pozisyonunun kurum içinde tutulmasını gerektirmektedir, fakat kurumların hepsi bu modele uymayabilirler. İDY'nin veya eşdeğeri denetim birimi başkanının dış kaynak kullanılan bir pozisyon olduğu durumlarda, IIA, kurumun potansiyel gizlilik kaygıları sebebiyle, yönetim organı / icra komitesi toplantılarına katılımın faydalarını, sakıncalarına karşı dikkatle tartmasını tavsiye etmektedir.

Sonuç

Sağlam kaynaklara dayanan, bağımsız ve güvenilir bir iç denetim faaliyeti, kuruma önemli yararlar sağlayabilir. En yüksek seviyelerde çalışmasına izin verildiğinde, iç denetim faaliyeti, yönetim organına ve icrai yönetime güvenilir bir danışman olabilir, kurumsal değer geliştirilmesi ve korunmasında kritik öneme sahip olabilir. Bu gibi durumlarda, iç denetim, yönetim organı ve icra komitesi için değerli bir danışman rolünü üstlenebilir.

Denetim komitesinin gerekli gözetimi ve uygun tedbirlerin alınması ile İDY'nin bu komitelerin toplantılarına katılması sağlıklı bir şüphesizlik dinamiği getirebilir; suiistimal, etik ve kültür konusunda keskin içgörüler sağlayabilir ve üst yönetime, yönetim organına ve bir bütün olarak kuruma büyük değer sunabilir.

Denetim komitesinin, gerekli gözetimi ve uygun tedbirlerin alınması ile İDY'nin bu komitelerin toplantılarına katılması, sağlıklı bir şüphesizlik dinamiği getirebilir; suiistimal, etik ve kültür konusunda keskin içgörüler sağlayabilir ve üst yönetime, yönetim organına ve bir bütün olarak kuruma büyük değer sunabilir.

Pozisyon Raporları Hakkında

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA), sağlam bir yönetişimin savunuculuğunu yapmak ve sürece dâhil olan kişileri eğitmek amacıyla, paydaşların ve uygulayıcıların ilgilendiği temel konu ve sorunlar hakkında Pozisyon Raporları yayımlamaktadır. Ana hatlarıyla belirtilen düşünsel duruş, yönetim sürecinin çeşitli farklı yönleri ve iç denetim biriminin tüm kademelerde yönetişimi iyileştirmek ve kuruma değer katmak konusundaki hayati rolüyle ilgili içgörü sunar. Pozisyon Raporları, aktif olarak çalışan iç denetim uzmanları ile IIA'nın Global Savunuculuk Komitesi, IIA Standartlar Kurulu ve IIA'nın Mesleki Sorumluluk ve Etik Komitesi'nde görev yapan diğer IIA gönüllülerinden girdi ve eleştiri talep edilen titiz bir süreç sonucunda hazırlanır ve gözden geçirilir.

IIA Hakkında

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA), iç denetim mesleğinin en tanınmış ve kabul görmüş savunucusu, eğitimci ve standartlar, rehberler ve sertifikasyon sağlayıcısıdır. 1941 yılında kurulan IIA, bugün 170'ten fazla ülke ve bölgeden 190.000'den fazla üyeye hizmet sunmaktadır. IIA'nın global genel merkezi Lake Mary, Fla'da bulunmaktadır. Daha fazla bilgi almak için, www.globaliaa.org adresini ziyaret ediniz..

Sorumluluğun Reddi Beyanı

IIA, bu dokümanı sadece bilgi vermek ve eğitim amacıyla yayımlamaktadır. Bu materyalin belirli münferit durum ve koşullara kesin cevaplar vermek gibi bir işlevi veya amacı yoktur ve dolayısıyla bu materyal sadece bir rehber ve kılavuz olarak görülmeli ve böyle kullanılmalıdır. IIA, herhangi bir özel durumla karşılaştığınızda daima bağımsız uzman görüşü ve tavsiyesi almanızı tavsiye eder. IIA, sadece bu materyale dayanarak hareket eden kişiler için herhangi bir sorumluluk kabul etmez.

Telif Hakkı Beyanı

Telif hakkı © 2019 The Institute of Internal Auditors, Inc. Tüm hakları saklıdır.

Revize Edilmiş Standartlar, 1 Ocak 2017'den itibaren geçerlidir.

Telif hakkı sahibi olan The Institute of Internal Auditors ' dan , 247 Maitland Avenue, Altamonte Springs, Florida 32701- 4201 USA, bütün önemli açılardan orijinali ile olan çevirinin – değiştirilmesi onaylanmış durumlar hariç - yayınlanması konusunda izin alınmıştır. Bu dokümanın hiçbir parçası, IIA Inc. ' dan yazılı izin alınma tekrar çoğaltılamaz, herhangi bir sistemde saklanamaz veya herhangi bir formatta paylaşamaz, herhangi bir elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt veya farklı bir yöntemle çoğaltılamaz.

Ocak 2019

Global Headquarters

The Institute of Internal Auditors
1035 Greenwood Blvd., Suite 401
Lake Mary, FL 32746, USA
Phone: +1-407-937-1111
Fax: +1-407-937-1101
www.globaliaa.org